

**A sváb (baden-württembergi) mikro,- kis- és
középvállalkozások fejlesztését segítő
tartományi programok
és jövőben tervezett intézkedések**

2010

Készítette:

Kiss Jenő

Nemzetgazdasági Minisztérium

*Stratégiai Műhelyek
5. EU Modellek műhelycsoport*

I. Baden-Württemberg tartomány gazdasága

1. A tartomány gazdaságának helyzete, sajátosságai

A sváb vállalkozások „hazája”, Baden-Württemberg - területe 35,7 ezer km², lakosainak száma 10,7 millió - az EU tagországok többségét meghaladó, 2008-ban 365 Md és 2009-ben - a válság miatti csökkenés ellenére - 343 Md EUR hazai össztermékével Németország gazdasági szempontból harmadik legjelentősebb tartománya. (Önálló gazdaságként, európai mércével mérve, helye a kontinens legjelentősebb tizenöt országa közé tehető) Feldolgozóipara a korszerű műszaki tudást igénylő iparágakra (járműipar, gépipar, elektronika/elektrotechnika, finommechanika – az ún. TIME iparágakra) épül. Munkanélküliségével egyike az Európai Unióban a legalacsonyabb szintet elérő területeknek. Közkeletű szóhasználat: a tartomány a német fejlődés „motorja”.

Baden-Württemberg termelésének műszaki színvonalát, kutatás-fejlesztési potenciálját és innovációs eredményeit tekintve a világ leggyorsabban fejlődő high tech térségei közé tartozik: ennek biztosításához jelenleg is a GDP 4,4 %-át fordítja K+F-re – ez a legmagasabb az Európai Unióban. Európában itt a legmagasabb továbbá a bejelentett szabadalmak aránya: 100 000 lakosra évi 140 szabadalom jut. (2008-ban több mint 15 ezer szabadalmat nyújtottak be.) A gyors fejlődés elősegítőjeként Németország „elit” egyetemei közül négy működik a tartományban.

2. A mikro-, kis- és középvállalatok helyzete, versenyképességének fő jellemzői

Baden-Württemberg gazdaságában a mikro-, kis- és középvállalati szektor kiemelt szerepet játszik: az 500 fő alatti magánvállalkozások száma 460.000, ami az összes regisztrált (működő) vállalkozás 99,2%-a. A szektor működteti a munkahelyek 60%-át, tartja fenn a szakképzési kapacitások 80%-át, és termeli meg a tartományi GDP 50%-át.

Mindemellett a tartományban kiépült nagyipar szerepe nemzetközi szinten is igen rangos, „nagyágyú” közé tartozik a közlekedési eszközgyártásban a Daimler-Chrysler, a Porsche, az Audi-NSU, vagy a finommechanikai/elektronikai iparban pl. a Bosch és az ALCATEL. Ezek produktumai és a gépgyártás high tech termékei adják a tartomány exportjának gerincét.

A tartomány gazdaságpolitikájának jelenleg több kihívásra kell választ adnia:

- a 2009-ben felerősödött gazdasági válság kihatásaként a tartomány magas műszaki szintet igénylő ágazatainak visszaeséséből származóan a GDP erős (8,2%-os) visszaesési irányzatának megállítása és új növekedési pálya beindítása;
- főként a kisvállalkozásoknál jelentkező probléma, hogy a generációváltás folyamatában a vállalkozások folytatására nem áll rendelkezésre utód. Emiatt évente tízezer körüli, az elkövetkező 5 évben 45-60 ezer vállalkozás kerülhet válságos helyzetbe;
- a válság leküzdése utáni újrakezdéshez a gazdaság fenntartható versenyképességi szintjének biztosítása.

3. A tartományi kormány intézkedései a mikro-, kis- és középvállalatok működésének és versenyképességének erősítésére

A tartomány - Németországon túlmenően a világ és Európa gazdaságában is elért - jó eredményeiben és gyors műszaki fejlődésében alapvető szerepet játszik a tartományi kormányzat gazdaságpolitikája.

E gazdaságpolitika képezi alapját a gazdaság előtti kihívások megoldásának is. A kormány e feladatoknak való megfelelés érdekében az elmúlt években a KKV szektort erősen érintően két fő irányban (a válság leküzdése és a fenntartható versenyképesség erősítése) hozott több területet is érintő intézkedéseket és indított be kezdeményezéseket. A gazdaság hosszú távú fejlesztése érdekében 2007-ben kis- és középvállalkozói jövőprogramot készített, amit az aktualitások jegyében 2009-ben korszerűsített.

Az 5 intézkedéscsomagból álló jövőprogram intézkedések és tervezett kezdeményezések sorát tartalmazza a tartományi KKV-k fejlődésének biztosításához, a generációváltáshoz kapcsolódó, a tartományi gazdaság által elért színvonal fenntartásához.

II. A baden-württembergi tartományi kormány által az elmúlt években beindított intézkedések formái és megvalósulásuk helyzete

1. Intézkedések a válság hatásainak csökkentése céljából

A mikro-, kis- és középvállalkozások tartományi gazdaságban elfoglalt kiemelt helyére tekintettel a tartományi kormány – mint említésre került - a versenyképesség és innovációs képességek erősítése céljával 2007-ben a jövőre szóló intézkedési tervet fogadott el. Más válságkezelést szolgáló intézkedésekkel egyidejűleg a terv egyes elemeit a kis-, és középvállalkozásokat erősen érintő erős nemzetközi válsághatások tompítása céljából sürgős jelleggel már 2008-2009-ben beindítani kényszerült.

A intézkedések sürgősségét megalapozó válság – nem utolsósorban a tartomány főként magas fejlettségű gépiparra és a járműiparra épülő termelőgazdaságának produktumai iránti erős nemzetközi keresletcsökkenésből adódóan – Baden-Württemberg gazdaságában erős recessziót okozott, mélypontján, 2009. első félévében, teljesítménye 10%-kal csökkent (ebből a második negyedévben a csökkenés 10,9%-os volt). Az ipar megrendeléseinek értéke az előző évitől 40%-kal maradt el, miközben a forgalom és a termelés volumene egyaránt 30-30%-kal volt alacsonyabb az egy évvel korábbinál.

A kormány által hozott válságcsökkentő intézkedések súlypontjait négy terület jelentette:

- a. a mikro-, kis-, és középvállalatok meggyengült pénzügyi helyzetének hatékony javítása és finanszírozásának biztosítása;

- b. a vállalatok működését segítő gazdasági környezet és infrastruktúra kiépítése;
- c. a vállalatoknak szóló válság-tanácsadási tevékenység erősítése;
- d. a kis- és középvállalatok rendelésállományának javítása érdekében az állami közbeszerzések vállalkozóbarát átalakítása.

1.1. A kis- és középvállalkozások finanszírozásának biztosítása

A kis- és középvállalkozói szféra finanszírozásának biztosítása érdekében a következő intézkedésekre került sor:

- A tartományi kormányzat (gazdasági miniszter) és a baden-württembergi gazdaság, pénzügyek és a tudományos élet csúcsszervezetei közötti tárgyalásokon egyetértés született arról, hogy a tartományi vállalkozások eddigi megbízható és stabil finanszírozásának fenntartása elengedhetetlen feltétel a válság hatásainak tompításához. A tartományi kereskedelmi bankok, valamint a fejlesztési bankok vállalták, hogy finanszírozási eszközeikkel közösen ellenlépéseket tesznek, amennyiben a kis- és középvállalkozások finanszírozási feltételei romlanának.
- A bankok vállalkozásfinanszírozási tevékenységének alátámasztása céljából határozat született a 2009. évi tartományi költségvetésben eredetileg a vállalati hitelek hitelgaranciájára előirányzott 350 millió euró 500 millió euróra való emeléséről. További döntés útján 2009 folyamán a keret újabb 120 millió euróval bővült.
- A Tartományi Bank (Landesbank) kis- és középvállalkozói programot készített, melynek keretében a kis-, és középvállalatok mindenfajta vállalkozási célra gyorsan és egyszerűen kölcsönöket kaphatnak. A program ezen belül főként az adósság-átrendezést és a vállalati eszközfinanszírozás biztosítását tűzte célul. A Tartományi Bank egyidejűleg kedvezőbbé tette a likviditási segélyprogram kondícióit.
- Mindezen intézkedések kiegészítéseként 100 millió euróval megemelték a Tartományi Bank által - kis-és középvállalkozásokban tőkerészesedést vállaló és saját tőke jellegű finanszírozásokra - működtetett u.n. saját tőke ügynökségek rendelkezési keretét.

1.2. Vállalkozóbarát gazdasági környezet és infrastruktúra kiépítése

A szövetségi kormány 2009-2013 közötti időszakra szóló II. konjunktúracsomagja a tartomány és a települések pénzügyi eszközeiből történő kofinanszírozás keretében Baden-Württemberg tartományra 1,65 Md euró költségvállalási kötelezettséget rótt. Az ennek útján létrehozott közös szövetség-tartományi beruházási program, az úgynevezett „Beruházási jövőprogram”, keretében a gazdasági helyzet stabilizálására, és munkahelyek biztosítására állnak rendelkezésre finanszírozási források. Baden-Württembergben a források felhasználása során a kormány a következő infrastruktúra-fejlesztési területeknek nyújtott elsőbbséget:

- A települési képzési infrastruktúra fejlesztése, ezen belül az energetikai hatékonyság növelése (az óvodáktól és az általános iskoláktól a települési szakmai képzési és továbbképzési intézményekig).
- A települési infrastruktúra korszerűsítése, ezen belül kórházak, városépítés, falusi infrastruktúra, információtechnológia (szélessávú kábelhálózat bővítése) és a turizmus infrastruktúra területén megvalósuló fejlesztési programok megvalósítása, melyek multiplikátor hatásokat fejtenek ki a magán beruházási szándékok ösztönzésében.
- A felsőoktatásban, egyetemi klinikákon, diákothonokban és szakképzési intézményekben (például üzemen kívüli szakképzési központok vagy pszichiátriai központok) megvalósuló fejlesztések, különös tekintettel az épületek energetikai korszerűsítésére, azzal a céllal, hogy a konjunkturális hatásokat kiiktatva közép és hosszú távú hatások legyenek elérhetők az energiahatékonyság és a klímavédelem területén.
- Beruházások az egyetemi és egyetemen kívüli kutatások területén, beleértve az olyan gazdaság közeli kutató intézményeket is, mint a Beruházási Szövetség, a Fraunhofer Társaság és a Helmholtz Egyesülés kutatóintézetei.
- Az árvízvédelem, a katasztrófavédelem fejlesztésébe és az áruszállítási infrastruktúra javításába történő beruházások.

A Beruházási jövőprogram tartományi kofinanszírozását Baden-Württemberg infrastruktúraprogramjából biztosították. Ennek az egyik „eredményének” tudható be, hogy az infrastruktúraprogram keretében tartományi épületek karbantartására és fejlesztésére, a közlekedési infrastruktúra javítására, a buszközlekedés fejlesztésére, az árvízvédelemre, a lakásépítésre és a műemlékvédelemre pótlólagosan további 226 millió euró forrás lett számításba vehető.

A közös programból létrejött tartományi források 150 millió euróval járultak hozzá továbbá a Kommunális Beruházási Alap bővítéséhez, valamint 60 millió euróval a pénzügyi problémákkal küzdő községek részére képzett kiegyenlítési tőkealap megemeléséhez.

Az intézkedések kihatásait tekintve: beruházások megvalósítása céljából a két program útján tartomány és a települések összességében 2,09 milliárd euróval gazdálkodhatnak. Ehhez kapcsolódóan önmagában a konjunktúra-csomag és az infrastruktúra program útján „keresletnövelő hatás” lett kiaknázható: elsődlegesen az építőiparban és a kisiparban, de ezekhez kapcsolódóan az építészmérnöki- és kapcsolódó más tervezőirodák esetében is. Mindezek mellett az intézkedések pozitívan és közvetlenül hatottak a kis- és középvállalkozás kapcsolódású infrastruktúra területekre, mint például a vállalat-független képzési centrumokra.

1.3. A válság-tanácsadási tevékenység erősítése

A kis- és középvállalkozások válságból fakadó gazdasági problémáik megoldására irányuló törekvéseinek elősegítése céljából a tartományi kormány a kormányfrakciók kezdeményezésére Válság-tanácsadási Támogatási Programot hirdetett meg. A vállalkozásoknak e program útján lehetőségük van költségkedvezménnyel egy tanácsadó vállalati felmérésre való egy-négy nap időtartamú megbízására. Ezzel a módszerrel a vállalkozások vészhelyzetben gyors és bürokrácia mentes segítséget kaphatnak.

A támogatott, „gyorssegélyt” jelentő tevékenység útján tanácsadói segítség vehető igénybe többek között a likviditásgondok feloldását célzó banki tárgyalásokra való felkészülés során, illetve hitelpályázatok kidolgozása esetében. Ezen túlmenően a tanácsadás alapot jelenthet a kamaráknál szervezhető „kerekasztal” értékelések kezdeményezését szolgáló javaslatokhoz.

A támogatási program kiegészítése lehet továbbá az u.n. „turn-around” tanácsadásnak, amelyet a szövetségi kormány a KfW Kis- és Középvállalkozói Bank útján kínál fel. A KfW tanácsadás vállalati válság esetén külső szakértő útján történő gondnokolást tesz lehetővé, költségkedvezmények nyújtásával.

A tartomány által támogatott „gyorstanácsadás” jelentheti mindemellett a „gyenge pontok” felmérését is, amelyhez kapcsolódhat a KfW Kis- és Középvállalkozói Bank „Turn-Around” tanácsadása.

1.4. Állami megrendelések kis- és középvállalkozó-barát odaítélése

A szövetségi kormány 2009. január 27-én elfogadott II. konjunktúra-csomagjából kiindulva Baden-Württembergben a kis- és középvállalkozások támogatásának célzataként a tartományi és települési irányító szervezetek által az állami megrendelések odaítélése 2009. március 1.-től 2010 végéig az alábbiak szerint történhet:

- Építészeti megrendeléseket 100.000 euró értékig az intézmények saját hatáskörében adhatják ki, míg nettó 1 millió euró becsült megrendelési értékig az állami megrendelések csak kötött formában írhatók ki.
- Szállítási és szolgáltatási megrendelések esetében 100.000 euró értékig mind a kötött formájú kiírás, mind a saját hatáskörben történő döntés szabadon alkalmazható.

2. A versenyképesség fenntartható fejlesztése

Baden-Württemberg kormánya a kutatás-fejlesztés, az adatátviteli technika és az oktatás területén elért eredmények megőrzése, valamint a tartományi gazdaság versenyképességének hosszú távú erősítése célzatával 2008-tól több területen határozta el intézkedések beindítását.

E területek között különösen a következők kaptak súlyponti szerepet:

- az innovációs képesség javítása;
- a szakmunkáskínálat hosszú távú biztosítása;
- az önálló vállalkozási kultúra erősítése az egzisztenciateremtés elősegítése érdekében;
- a fenntartható gazdaság támogatása.

2.1 Az innovációs képesség javítása

2.1.1. Innovációs Tanács létrehozása

A tartományi kormány célul tűzte, hogy az elért innovációs és kutatás-fejlesztési eredmények, illetve a rendelkezésre álló infrastruktúra bázisán

- a technológiai vezető szereppel együtt járó igényeket tudatosítsa a tartományi gazdaság központi szakmai és érdekszervezetei körében,
- erősítse a felsőfokú oktatási intézmények és kutatási helyek innovációs potenciálját és elősegítse annak gyors kihasználhatóságát valamint, hogy
- a gazdaság, a tudomány és a társadalom közötti párbeszéd útján új impulzusokat adjon a termelékenység és a foglalkoztatás fejlesztéséhez.

E célok megvalósítása érdekében a kormány Innovációs Tanács létrehozásáról döntött. Az Innovációs Tanács tagjai a tartomány legfontosabb társadalmi szervezeteinek képviselői, alakuló (u.n. alkotmányozó) ülését 2007. december 11-én tartotta.

A tanács a legfontosabb témakörökben (a kis és középvállalatok együttműködése a kutatás és fejlesztési folyamatok során; vállalat alapítások ösztönzése a high-tech területén; új innovációs szövetségek ökonómiai és ökológiai kapcsolódási pontjai stb.) munkacsoportokat hozott létre, melyek az eltelt idő során működésük szabályozására tevékenységi tervet készítettek.

A tevékenységi terv alapján a munkacsoportok olyan intézkedésekre tettek javaslatot az Innovációs Tanács felé, melyek realizálására a jelenlegi törvényhozási időszakban 2011 végéig sor kerülhet.

A legfontosabb ajánlások közé tartozott többek között egy azonnali kormányprogram kiadása az un. MINT (matematika, informatika, természettudományok és technika) szakokon végzettek a gazdaság/tudomány területén való foglalkoztatása érdekében. E program célja az volt, hogy az ezen szakokon végzettek részére, akik a fennálló szakemberhiány mellett a válság hatására elhelyezkedési gondokkal küzdenek, áthidaló megoldásként legalább átmeneti időszakra szóló megoldást biztosítson. Az Innovációs Tanács a kormánnyal az erről szóló keret-megállapodást 2009 szeptemberében aláírta. Ennek nyomán a program a 2009/2010 téli szemeszterben indult és az eddigiekben 500 végzetre terjedt ki.

Hasonló ajánlást jelentett egy információs fórum létrehozásának ötlete, amelyhez elsősorban egy témákon túlnyúló szoftverplatform, valamint egyesülési- és együttműködési projektek megteremtése tartoznának.

2.1.2. Klaszter kezdeményezések kialakítása és támogatása

Különleges jelentőséget tulajdonít a tartományi kormány a regionális klaszterek és a tartomány egészére kiterjedő vállalkozói hálózatok kialakításának és létrehozásának. A regionális klasztereknek az értékteremtés és növekedés érdekében minden szakterületen és illetékességi szinten stratégiákat, intézkedéseket és projektek készítésére kell törekedniük.

Jelenleg Baden-Württembergben 130 klaszter-kezdeményezést tartanak nyilván. Ezek többsége már a tartományi kormány által kiadott „Cluster-Atlas Baden-Württemberg” kiadványban is szerepel. A tartományi kormánynak a tartományi kiterjedésű hálózatok támogatásával az a célja, hogy nemzetközi befektetési területként Baden-Württemberg versenyképességét és innovációs erejét fenntartsa és továbbfejlessze.

A tartományi Gazdasági Minisztérium ezért 2009 szeptemberében a „jövőágazatokban”, köztük az automatikában, a szatellit-navigáció és a szálbázisú anyagok területén írt ki klaszter-kezdeményezések számára szakmai versenyeket. Jelenleg további versenykiírások is folyamatban vannak.

A 2009 évben ezzel egyidejűleg rendezett regionális klaszter-versenyben tizenkét klaszter-kezdeményezést díjaztak. Minden kezdeményezés indulhatott a versenyben, amely EU-támogatásra igényt nyújtott be. 2010. II. negyedévben startolt a második „versenykör”.

A tartományi klaszterpolitika szoros kapcsolatban áll a szövetségi „csúcs-klaszter” versenymozgalommal. Szövetségi szinten a „csúcs-klaszter” versenyen két, a tartománybeli első körben benyújtott baden-württembergi pályázatot díjaztak, ezek szövetségi forrásokból 40 millió euró jutalomban részesültek.

A baden-württembergi kormány támogatja a tartományi cégeknek a szövetségi verseny második körében való részvételét is. Ennek keretében kormányzati megbízás alapján független zsűri a szövetségi versenyen részt vevő tartományi pályázatokat 2009 végén előminősítette, és 2010-re egyhangúlag kettőt javasolt a szövetségi szinten kiválasztandó öt „csúcs-klaszter” közé.

2.1.3. Speciális intézkedések a mikro-, kis- és középvállalatok támogatására

Alapvetően a mikro-, kis- és középvállalatok kutatási fejlesztési és innovációs tevékenységének támogatása céljából a tartományi kormány további speciális intézkedéseket és módszereket vezetett be. Ezek röviden a következőkben foglalhatók össze:

2.1.3.1. Innovációs kedvezménykupon kísérleti modell

Ennek keretében a kisvállalkozások olyan innovációs kuponok elnyerésére pályázhatnak, amellyel külső szakértők bevonása mellett kutatási eszközök

vásárlására van módjuk. A modellel kapcsolatosan az eddigi tapasztalatok jók: a modelljavaslat 2008 februárjában indult, és 2009. október végéig 900 pályázatot nyújtottak be.

2.1.3.2. „Innovációs asszisztens” foglalkoztatási program

E program keretében a kis- és középvállalkozások pénzbeli támogatást kapnak, ha műszaki és természettudományi felsőoktatási szakirányokban végzeteket kutatás-fejlesztési tevékenységük során alkalmaznak. 2009 végéig az igények száma 69 volt, 2010-ben e létszám emelkedése várható

2.1.3.3. Tanácsadási (coaching) támogatási program

A program keretében a kis-és középvállalatok 2008. májusától támogatást kapnak, amennyiben az innováció, a szakemberigények biztosítása, vállalkozásutódlás, valamint az energiaigények csökkentése témakörökben végzendő tanácsadásra külső tanácsadót (coach) vesznek igénybe.

2.1.3.4. „Baden-Württembergi Európai Vállalatok” tanácsadási hálózat

Ezt a hálózatot 2008 kezdete óta hét tartományi ipari és kereskedelmi kamara, a Steinbeis-Europa-Zentrum, a Handwerk International Baden-Württemberg, valamint a tartományi gazdasági minisztérium megállapodása alapján hozták létre. A hálózat többek között segítséget nyújt kis- és középvállalatoknak az EU kutatási és technológia programjaiba való bekapcsolódáshoz, illetve határon átnyúló technológia transzfer esetében.

2.2. Szakmunkáskínálat biztosítása

2.2.1. Szakember ellátási kezdeményezés

A tartományi gazdaságirányítás felfogása szerint a szakmunkáshiány elsősorban strukturális és nem konjunkturális probléma. Ez különösen érvényes a műszaki és felsőoktatási szakirányokra, foglalkozásokra és képzésekre. Ezért a tartományi kormány ebben a gazdasági szempontból nehéz időszakban célzott támogatást nyújt a vállalkozásoknak a szakemberek megtartásának biztosításához, ezáltal is növelve érzékenységüket a középtávú demográfiai problémák iránt.

A célspektrum – az általa követett intézkedésekkel - a szakmai ki- és továbbképzésen túlmenően magában foglalja továbbá az időskorúak, a nők, az alacsony képzettségűek és a bevándoroltak foglalkoztatásban való részvételi arányának növelését. A támogatáshoz kapcsolódó intézkedések elősegítik továbbá a vállalkozóknak szóló tanácsadást az információellátás biztosításától (pl. Gyakorlati kézikönyv kiadása) egészen Baden-Württemberg, mint jólképzett szakmunkásokkal rendelkező befektetési hely népszerűsítéséig. Ezen a kezdeményezések sorába tartoznak továbbá az adók és adójellegű terhek csökkentésére irányuló törekvések, annak érdekében, hogy a foglal-

koztatottak teljesítményei megfelelően honorálhatók lehessenek, és motiváció legyen biztosítható a magasabb képesítés megszerzésére.

2.2.2. Szakképzési offenzíva

A tartományi kormány már 2007 végén szakképzési offenzívát indított, amelynek célja, hogy a kis-, és középvállalatok még fokozottabb figyelmet fordítsanak a munkaerő ki- és továbbképzésére. Az offenzíva többek között a következő intézkedéseket tartalmazza.

2.2.2.1. Szakmunkás tanuló közvetítés – a szakképzés folytatása céljából („Azubi-Transfer”)

A gazdasági válság következtében 2009-ben jelentősen nőtt a fizetésképtelen vállalkozások száma. A „Szakmunkás tanuló közvetítés – a szakképzés folytatása” program keretében támogathatók azok a vállalkozások, amelyek a fizetésképtelenné vált vállalkozásoktól szakmunkástanulókat átvesznek. A 2008. egész évre szólóan jegyzett 47 szakmunkástanulóval szemben a program révén 2009. október végéig a gazdasági tárca már több mint 200 u.n. „fizetésképtelen-szakmunkástanuló” képzését támogatta. A Gazdasági Minisztérium 2010-ben az erre fordítható forrásokat olyan mértékűre emelte, amely várhatóan biztosítja, hogy az év során ne kelljen forrás hiányában visszautasítani egyetlen támogatható igényt sem.

2.2.2.2. Szakmunkás tanuló képzési közösségek létrehozása – képzési terhek megosztása

A program keretében azon az 500 fős foglalkoztatottság alatti kis-, és középvállalkozások szakképzési társulásainak támogatása valósul meg, amelyek duális formában képeznek szakmunkásokat, de saját erőből nem tudják a képzés minden tartalmi elemét megvalósítani. Azok a vállalkozások, amelyek a szakképzés legkevesebb 20 hetét partnervállalatoknál végeztetik, egyszeri alkalommal 2000 euró társulási prémiumot kapnak.

A szűk kapacitásokból kiindulva a munkaerő megtartása céljából rövidített munkaidőben dolgozó szakképző üzemek számára a Gazdasági Minisztérium 2008. szeptember 1-től a feltételekben könnyítéseket vezetett be: ezen vállalatok esetében is lehetséges a pénzügyi támogatás, ha a vállalat a rövidített munkaidő miatt a szakképzést más vállalatnál végezteti.

2.2.2.3. Célképzések és továbbképzések támogatása

Az un. szaktanfolyami program keretében a szakterületre való célképzés és továbbképzés meghatározott tématerületeken támogatásban részesül: a résztvevők részvételi költségei pályázható pótlék útján csökkentésre kerülnek. Ennek révén kívánja ösztönözni a tartományi kormány a magasabb szintű továbbképzésben való részvételt. A támogatás az 50. életévüket betöltöttek esetében 50%, e korhatár alattiak esetében 30%.

2.2.2.4. Szakképzési tanácsadási és személyzet-fejlesztési program beindítása

A program beindításakor a tartományi kormány abból indult ki, hogy a foglalkoztatottak szakképzése és továbbképzése döntő szerepet játszik a vállalatoknál a versenyképesség és az innováció-képesség fenntartásában. Ennek érdekében a program útján szakképzési- és továbbképzési, valamint személyzetfejlesztési külső tanácsadó központi forrásból történő pénzügyi támogatásával segítséget kíván nyújtani a vállalatoknak.

A program keretében a vállalkozásoknak a válság miatti kényszerű rövidített munkaidő időszakában is rendelkezésre áll a munkaerőhöz kapcsolódó külső tanácsadói segítség igénybe vételi lehetősége, melynek révén a cégek „személyre szabott” szakképzési javaslatokhoz és ajánlatokhoz tudnak jutni, és azokat realizálni is tudják. Impulzusokat kaphatnak továbbá vállalatuk célcsoport-specifikus vagy általános személyzetfejlesztésére.

A célcsoport-specifikus személyzetfejlesztés fókuszában a továbbképzésre kész foglalkoztatottak állnak, akik a képzéssel a vállalkozás hasznára lehetnek.

2.2.3. Minőségoffenzív szakképzés

A baden-württembergi képzési rendszer, köszönhetően a tartományi kormány erőfeszítéseinek, az elmúlt években folyamatosan javult. Csak ilyen módon volt lehetséges, hogy a tartomány a nemzeti és nemzetközi összehasonlító tanulmányok értékelései szerint mindig a csúcs-pozíciót érte el. Ezen örvendetes kiinduló-helyzet ellenére a tartományi kormány még sok területen lát igényt a cselekvésre. Olyan témák, mint a képzésre való érettség vagy a tanulmányok megszakítása, intézkedési deficitre utalnak és csökkentésük további erőfeszítéseket tesz szükségessé.

Ezzel a háttérrel a tartományi kormány 2008. júliusában „Minőségoffenzív Képzés” címmel intézkedéscsomagot fogadott el, amely az oktatás és képzés területén a 2009-2012 időszakban 530 millió euró összegű ráfordításokat irányzott elő. Ezek a finanszírozási lehetőségek ahhoz járulnak hozzá, hogy a baden-württembergi kis- és középvállalati szférának a jövőben is jól képzett szakemberek álljanak rendelkezésre.

A minőségoffenzíva központi eleme a képzésre való érettség növelése, különösen az általános és szakközépiskolai tanulmányok időszakában. A célul tűzött javulás elérhető például a diákok német nyelvi és matematikai felkészültségének (kompetenciájának) erősítését szolgáló intézkedések útján, vagy az iskola 7. osztályában céltudatosan végzett kompetenciaelemzéssel, amely lehetőséget ad annak megállapítására, hogy a diák mely szakterületre lehet alkalmas, illetve milyen ismereteket kell még megszereznie.

A tartományi kormány vállalta annak a lehetővé tételét, hogy a jövőben minden, legkevesebb kétszakaszos általános iskola egyidejűleg szakmai képző iskola is lehessen, a 10. osztályban szoros együttműködésben a kétéves szakközépiskola első évfolyamával. (Ez része a program mögött húzódó pedagógiai koncepciónak is.)

Ehhez tartozik továbbá az 5. osztálytól a szakmai képzésre való érettség folyamatos kialakítása céljából - megnövelt intenzitással - a szakmai életút tervezése. Az egy-szakaszos általános iskolák esetében a diákoknak lehetősége van a 9. osztály után a szakközépiskolába való váltásra, és így a középfokú képzési bizonyítvány megszerzésére.

2.2.4. „Hochschule 2012” Program

2012-ben az utolsó kilencéves és az első nyolcéves általános képzést adó gimnáziumok diákjainak érettségijével a továbbtanulásra jogot szerettek száma az egy évvel korábbihoz viszonyítva egyharmadával növekszik. Így, ha a jogosultak egy része akarja is csak tanulmányait közvetlenül az iskola elvégzése után folytatni, lényegesen megnő a kereslet a tanulmányok megkezdéséhez szükséges helyek iránt. A kormány számításai szerint ennek megoldására az elsőévesek beiskolázásához évente 16000 pótlólagos hely-kapacitás létrehozására lesz szükség a baden-württembergi felsőoktatási intézményekben és az un. duális képző főiskolákon.

Az elsőéveseknek szóló oktatási kapacitások jelenlegi képzések szerinti számszerű bővítése mellett szóba került teljesen új képzésekhez is kapacitások létrehozásának szükségessége. (A tartományban a képzés súlypontja általában a gyakorlat közeli oktatásra, ehhez kapcsolódóan különösen a szakfőiskolákra és a duálisan képző főiskolákra esik.) Ahhoz, hogy a változásokra rugalmasan lehessen reagálni, a tartományi kormány „Hochschule 2012” címmel intézkedési csomagot indított be, amely három tranch-et irányzott elő.

Az első tranch már 2007/2008-ban beindult. A második tranchban, bezárólag a 2010/2011 téli szemeszterrel, a 16000 elsőéveseknek tervezett helyből a tervek szerint 11500 elkészül. A harmadik tranch-re ez lehetővé teszi, hogy a jelenlegi gazdasági helyzet jelenleg még nagy biztonsággal nem számszerűsíthető kihatásai miatt nehezen tervezhető igények kielégítése érdekében további új kapacitások kiépítésére is sor kerüljön.

2.2.5. Szakképzés és felsőfokú képzés közötti átjárás lehetőségének javítása

Baden-Württembergben a kormány szakképzési és továbbképzési politikájának keretében mód van arra, hogy a szakmák mesterei és azonos értékű szakmai képzettséggel rendelkező szakdolgozói (mint például egy IHK kamarai képzésben végzett szakgazdász (Fachwirt), vagy egy állami vizsgát tett technikus), érettségi nélkül bármely főiskolán tanulmányokat kezdjenek. Az előképzettségnek megfelelő tanulmányok megkezdése céljából program révén a szakmai továbbképzésbe való bejutásra alkalmassági vizsga nélkül is van lehetőség.

Az előképzettségtől eltérő tanulmány folytatására szóló minősítéshez szükséges az alkalmassági vizsga, amely a főiskolákon tehető le. Mindkét esetben szükséges azonban részt venni a felsőoktatási intézmény által rendezett, a szándékolt tanulmányhoz kapcsolódó szakmai tanácsadáson.

A mesterek és az azonos végzettségűek felsőfokú iskolai bejutási lehetőségeit már 2005-ben intézményesen bővítették. A magasan kvalifikált munkaerő kínálat biztosításához azonban ennek ellenére szükséges maradt, hogy az iskolai tanulmányok útján szerzett főiskolai bejutási jogosultsággal nem rendelkező, szakmailag felkészült diákok arányát tovább növeljék. Ennek eredményeként 2009. március 1-től a tovább könnyítették főiskolai bejutást, így például a felsőfokú oktatásba való bejutás feltételeként előírt négyéves szakmai tapasztalatszerzés kötelezettsége a mesterszintű szakmai vizsgával rendelkező foglalkoztatottak esetében megszűnt.

2.3. Az önálló vállalkozói kultúra erősítése

A legutóbbi nemzetközi tanulmányok ország-összehasonlításában Baden-Württembergben a vállalat alapítások dinamikája jelentősen elmarad a nemzetközi, de a Németországon belüli átlagtól is. Ez más ráható tényezők sora mellett főként a tartomány kiegyensúlyozott munkaerő-foglalkoztatási helyzetére vezethető vissza, ami átlagon felüli jó esélyt ad a vállalkozói karrier lehetőségének az új generáció felé való közvetítésére, és e lehetőségek szakmai terveikkel való összehangolására.

A mikro-, valamint a kis- és középvállalatok működését tekintve a családi vállalkozások utódlásának visszaesése jelenti a legnagyobb kihívást (csaknem 44%), amelyre, új eszközökkel, a tartományi kormány a külső környezetből „kitermelhető” utódok támogatásával kell reagálni.

Ennek az igénynek a figyelembe vételével a tartományi kormány új intézkedések sorát indította be, azzal a céllal, hogy a vállalkozási önállóság kultúráját erősítse és támogassa az egzisztenciateremtést, valamint a vállalatok utódlási folyamatának erősödését. Az alkalmazott intézkedések lényege a következőkben foglalható össze:

- Lehetőség szerint minden baden-württembergi iskolai tanuló és a felsőfokú képzésben részvevő hallgatók képzésébe - gyakorlatorientált oktatási módszerekkel - az elkövetkezendő években be kell vezetni a „szakmai önállóság” témakörét. Ennek elősegítése céljából eddig a tartományi gazdaságirányítás két támogatási felhívás keretében tíz, hallgatókra irányuló, projekt megvalósítására 2 millió eurót bocsátott rendelkezésre. Az iskolai projektek és az ilyen célokat is nagymértékben szolgáló iskolán kívüli ifjúsági tevékenység területén 1,8 millió euróval támogattak meg kilenc projektet.
- A vállalat alapítások meggyorsítása és egyszerűsítése céljából elősegítették olyan regionális starter-központok kialakítását és továbbfejlesztését, melyek a vállalat alapítói szándékkal rendelkezők integrált tájékoztatását látják el és amelyek mindennemű bejelentési és engedélyezési eljárást egy helyre koncentrálnak. (Hasonlóan a tervbe vett és részben megvalósított magyarországi egyablakos rendszerhez.) Ehhez tartozik például a tartomány és a szövetségi kormány által a vállalat alapítást megelőző és azt követő tanácsadásba való belépés regisztrálása és ügyintézése is.
- A már fennálló vállalatok átvételére való készség növelése érdekében 2008-ban tartomány-szerte u.n. „motivációs kampány” indult be a cégutódlási szándékot mutató vállalkozók részére. Új formációként további lépésben tervezik az átvevők

és az átadók részvételével megvalósuló „Matching”-ek kipróbálását és az eddig pilot-programként működő „Utódlási moderátorok” program lehetőség szerinti széles körben való elterjesztését. (Aktuális feladatként a kamarák és a gazdasági szövetségek 2011-ig tíz moderátor-helyet hoznak létre, összesen 2 millió euró költségkihatással.)

2.4. A fenntartható gazdaság támogatása

Az energia- és anyaghatékonyság témája az elmúlt időszakban a kis- és középvállalati szféra számára növekvő jelentőségre tett szert. A fontos erőforrások, mint az energia és a nyersanyagok, erősödő csökkenése és drágulása egyre erősebben terhelik a kis- és középvállalati szférához tartozó vállalkozásokat. A környezetkímélő fenntartható gazdaság erősítése egyidejűleg folyamatosan növekvő jelentőségű versenyfaktorrá vált.

A vállalászási politikában és a termelőhelyi tevékenység során felmerülő ökológiai kérdések a kis- és középvállalkozások számára növekvő fontosságúak, mivel e feltételek gyakorlati alkalmazása, mint például a kisebb energia- és anyagráfördítésű termékek előállítás a piaci pozíciót nagymértékben javíthatja. A tartományi kormány ezért információkkal és különböző intézkedésekkel támogatja azokat a vállalkozásokat, amelyek magas erőforrás-hatékonyságú termelési módszereket alkalmaznak. Ezek közül – példaként említve – a következők említhetők:

- Az EU 2007-2013 közötti támogatási időszakának keretében „Környezet-technika” címen fejlesztési irányelvek kerültek kibocsátásra, melyek 10 millió euró támogatási volumen felhasználását szabályozták. Az irányelvek célcsoportját a kutatási és fejlesztési intézkedésekkel kapcsolatban álló kis- és középvállalkozások jelentik. A támogatási körbe tartozik az olyan innovatív vállalkozásbarát környezettechnikák kutatása és fejlesztése, amelyeket a magas erőforrás-hatékonyság és környezeti hatás illetve kiemelten magas innováció-fokozat jellemez.
- A Regionális Fejlesztési Európai Alap (angol rövidítésben EFRE) támogatja a vidéki térségekben megvalósuló innovatív és környezetorientált vállalkozásbővítéseket és –alapításokat. Az EFRE célja e támogatás útján a jövőképes vállalkozások és az innovatív településfejlesztés támogatása céljából a vidéki térségekben megvalósuló fejlesztési programok innovatív irányzatának erősítése.
- Az első alkalommal 2009-ben Baden-Württembergben környezettechnikai díjat adtak át a kiemelten innovatív és erőforrás-hatékony környezeti technikák felhasználásának elismerésére. Olyan piacépes termékek elismerésére került sor, amelyek nem több mint két éve vannak a piacon, vagy röviddel a piacra való bevezetés előtt állnak.
- 2008 óta ajánlják fel az ECO+ programot Baden-Württemberg teljes területén a tartományi Kézműveskamara tanácsadói, együttműködésben a tartományi kormánnyal. E program keretében a vállalkozások egy költségmentes „környezet-csekkeket” kapnak egyrészt az üzemi környezetterhelés mérséklésére, másrészt az egyidejű költségcsökkentésre.

- A megújuló energiák minősítési kampányával a tartomány támogatja a kis- és középvállalatok energiafelhasználásának korszerűsítését és forrásokkal bővíti a megújuló energiák ésszerű és hasznot hozó felhasználásáról szóló széleskörű ismeretterjesztést. Az „Energia – de hogyan?” mottóval folyó kampány központja a tartományi Gazdasági Minisztérium Energia Információs Központjában van.

A végrehajtás különböző partnerekkel, köztük a kamarákkal, szövetségekkel, energiaügynökségekkel, továbbképző intézményekkel, valamint egyéb érdekképviseletekkel és multiplikátor szövetségekkel együttműködés keretében történik. 2009. áprilistól júniusig pl. közösen tartottak szemináriumokat a Sanitär-Heizung-Klima, az Elektro- és Informationstechnik szakszövetségekkel Ulmban, Offenburgban és Heilbronnban.

3. A sváb (baden-württembergi) kis- és középvállalatok fejlesztésének „Jövőprogramja”

Mint az a korábbiakban már említésre került, a tartományi kormány a tartomány gazdaságát jellemző, és széles körben befolyásoló mikro-, kis-, és középvállalatok válságból való kilábalásának és hosszú távú fejlődésének elősegítésére nagy súlyt helyez. Intézkedései során –nem kis részben forrásbővítési céllal - nagymértékben épít a szövetségi kormány a német kis- és középvállalkozói szektor egészét érintő akcióira és fejlesztési programjaira.

A kormányzati törekvések kiemelt produktuma a jelentős források hozzárendelésével és intézkedések sorának célul kitűzésével 2007-ben elkészült „Kis- és Középvállalkozói jövőprogram”, mely egyrészt tartalmilag sok tekintetben integrálta (adó- és pénzügyi politika, foglalkoztatáspolitikai, szakképzési politika, innováció ösztönzés stb.) a szövetségi kormány kis- és közép vállalkozói szektorral kapcsolatos hosszú távú elképzeléseit, másrészt a tartomány sajátos igénystruktúrájára alapozva tartalmazza a kis- és középvállalkozói szektor hosszú időhorizontra szóló fejlesztésének programját.

A programot, a válságidőszak tapasztalatai alapján és aktualizálási céllal a tartományi gazdaságirányítás 2009-ben korszerűsítette és több területen kiegészítette.

A mikro-, kis- és középvállalkozások válságterheinek mérséklését és a válság kihatásainak enyhítését szolgáló rendkívüli intézkedések mellett a tartományi kormány a 2007-2010 időszakban követett vállalkozás-politikájában e jövőprogramban előirányzott ütemes és előrehozott intézkedések útján segítette elő a kis- és középvállalkozói szféra versenyképességének szinten tartását és fejlesztését.

A jövőprogram általános kérdései:

Tekintettel a Jövőprogram terjedelmére a dokumentumban foglalt intézkedési elképzeléseket vázlatosan (címszavakban) az 1. sz. melléklet, és a program teljes szövegét – német nyelven – az anyaghoz csatolt 2. sz. melléklet foglalja magában. A jelen rész a program szövegéből kiindulva rövid tartalmi bemutatást tartalmaz.

- Célok: a program bevezetője célként a tartományi kis- és középvállalkozások teljesítőképességének és versenyképességének fenntartását és fenntartható fejlesztését és erősítését deklarálja. Ennek érdekében előíranyozza:
 - a szabályozási feltételek következtében kialakult versenyhátrányok csökkentését,
 - a vállalkozások technológiai és demográfiai változásokhoz való alkalmazkodásának megkönnyítését,
 - a vállalkozások nemzetközi versenyben való részvételi lehetőségének javítását.
- Célcsoportként a program a kis- és középvállalkozói szektorba sorolt, 499 főt meg nem haladó foglalkoztatott létszámú, magángazdasági szférába tartozó, független vállalkozásokat jelöli meg.
- A körülmények és a helyzet megítélésében a program a nemzetközi kereslet válság miatti fokozódó visszaeséséből indul ki, ami a 2006 és 2007-es évek kedvező gazdasági növekedési eredményei után 2008-tól a tartomány gazdaságát - áru-szerkezetéből és exportorientációjából fakadóan - erősen érintette.

Megállapítja, hogy a válság mélypontja után 2009 közepétől a gyorsütemű csökkenés megállt, és a termelés alig érezhető elmozdulása mellett gyenge növekedési irányzat vette kezdetét.

Úgy értékeli, hogy a konjunkturális hatások következtében és azokkal egyidejűleg a kis- és középvállalkozói szférának továbbra is kihívásokkal kell szembenéznie, amelyek elsősorban a vártnál kedvezőtlenebb hatásmechanizmust kiváltó törvényi keretfeltételekből, valamint a technológiai változások és a nemzetközivé válás tartós irányzatai miatti jövőbeli szakemberhiányból származnak.

- A program 5 intézkedési csoportot (szó szerint 5 intézkedési csomagot) jelöl meg, amelyek összességében 52, különböző területeken elhatározott (előíranyozott) intézkedés megtételét irányozza elő.

A csomagonként, előíranyozott intézkedések – vázlatosan - a következőket tartalmazzák:

Intézkedési csomag 1. – A vállalászási keretfeltételek javítása

A csomag várt hatásmechanizmusait tekintve széles palettán lényeges könnyítéseket irányoz elő a vállalatok működési keretfeltételeiben. Tartalmát tekintve célul tűzi

- a szövetségi kormány által kilátásba helyezett programokhoz kapcsolódva az **adóterhek csökkentését és az adózás egyszerűsítését** – ezen belül a **jövedelemadó reformját**, a **készletadó módosítását**, az **örökösödési adózás reformját**, a **szolgáltatás-intenzív területek forgalmi adózás alól történő kivonását**, valamint a **bér mellékköltségek csökkentését**,
- a munkáltatók és a munkavállalók érdekeinek messzemenő összehangolásával a növekedés felgyorsítása érdekében a **munkaerőpiac rugalmasságának növelését** és rugalmas munkavállalási formák ösztönzésével (részmunkaidő, távmunka stb.) a **foglalkoztatás biztosítását**,
- a vállalkozások tehermentesítése és az Európai Tanács 2007. márciusi ajánlása szerint a szövetségi kormány döntésének végrehajtása céljából a vállalkozókat terhelő **bürokratikus akadályok leépítését** **bürokráciacsökkentési ombudsman kinevezésével**, a **bürokratikus terhek alóli mentesítéssel** és a **GmbH-k** (alapítási lehetőségeinek) **reformja** útján,
- az **infrastruktúra fejlesztését**, ennek keretében a **baden-württembergi infrastruktúra program és a szövetségi „beruházási jövőprogram” megvalósításával** a gazdasági növekedés lendületbe hozásához és a foglalkoztatási helyzet javításához 2009 és 2011 között **2,087 milliárd euró értékben infrastrukturális beruházások beindítását**; a **PPP szerepének növelését** az infrastruktúra ellátás fejlesztésében; a **Vidéki Térségfejlesztési Program folytatását**; a **Vidéki Térség szélessávú internet-ellátottságának fejlesztését**,
- a **közbeszerzési pályázatok KKV-barát feltételek szerinti kiírását**,
- a **versenyképességet elősegítő energiaárak kialakítását**,
- a **turizmus fejlesztését**, **Baden-Württemberg turizmuskonceptiójának** kidolgozása útján, és a **„Vidéki turizmus fejlesztése” tárcaközi munkacsoport** létrehozása útján,
- intézkedések tételét az **EU Europa Small Business Act** megvalósítása keretében a kis- és középvállalkozások támogatására az Európai Bizottság 2008. júniusi ajánlása alapján.

Intézkedési csomag 2. – A szakmunkások és a vezetői utánpótlás szakember igényeinek biztosítása

A csomag a tartomány nemzetközi szinten is kiemelkedő innovációs intenzitásának fenntartása és fejlesztése, valamint a hosszú távra szóló minőségi szakember ellátottság biztosítása érdekében célul tűzi ki:

- a **szakember-ellátási kezdeményezés útján** a szövetségi kormány által meghirdetett, és a tartományi vállalkozások minőségi szakemberellátását segítő folyamat beindítását,

- a **szakemberképzés javítását és színvonalának emelését szakképzési offenzíva** beindítása, a **vállalatoktól független szakképzési központok modernizálása és továbbfejlesztése**, a duális képzést biztosító „**Iskola és Vállalat Együttműködési Területéhez**” tartozó iskolák erősítése és továbbfejlesztése útján,
- a **felsőfokú képzés fejlesztését** és a MINT (Mathematik, Ingeniure, Natur und Technik/ Wissenschaften) szakokat végzetek tudomány területén való foglalkoztatásának ösztönzését a „**Hochschule 2012**” program beindításával, a **MINT végzetek tudomány területén való foglalkoztatására azonnali program kidolgozásával**, a **felsőfokú iskolai infrastruktúra kiépítésével**, a **szakképzés és a felsőfokú képzés átjárásának (átbocsátó képességeinek) biztosításával**,
- a szakképzés és az esélyegyenlőség összhangjának megteremtése érdekében a **szakmai képzés és a család közötti együttműködés javítását és a nők foglalkoztatása érdekében innovatív intézkedések megtételét** egyes vidéki térségekben,
- vezetői utánpótlás nevelése célzatával az „**önálló vállalkozási kultúra**” elterjesztését.

Intézkedési csomag 3. – Innovációs képesség erősítése

A tartomány nemzetközi rangját megalapozó innováció területén a program az innovációs folyamat erősítését és a műszaki fejlődés megalapozása érdekében többirányú tevékenységet irányoz elő:

- A tervezett intézkedések között kiemelt helyen szerepel az innovációs hagyományok fenntartása és továbbfejlesztése, amit a program a **kormányzat és a nemrégiben alakított Innovációs Tanács együttműködésének erősítése** útján szakterületenkénti technológiaközpontok kialakításával, a felsőoktatási és a kutatási intézmények innovációs potenciáljának erősítésével, valamint a gazdaság, a tudomány és a társadalom párbeszédéből nyerhető innovációs impulzusok hatékony kihasználásával irányoz elő. A kis- és középvállalkozások innovációs folyamatait segíti az eszközök, készülékek és kutatási felszerelések beszerzését elősegítő u. n. **innovációs kuponok tervezett bevezetése**. Az innovációs eredmények széles vállalati körben való elterjesztését kívánja a kormány **az innovációs transzfer** csatornáinak kialakításával **meggyorsítani**, egyidejűleg az innovációtranszferre alkalmas szakerők képzésével, valamint a folyamatokat lassító bürokratikus szabályok egyszerűsítésével.
- Az innovációs folyamatot elősegítő együttműködési formaként a program jelentős figyelmet fordít a **klaszteresedési folyamat fejlődésének elősegítésére**, a tartományban beinduló **klaszter kezdemények feltárására és megvalósításuk támogatására**, ezekkel egyidejűleg konkrét célként meghatározva a **tartományi erdőgazdasági és ffeldolgozási klaszter létrehozására és működésének támogatására**.

- Harmadik kiemelt területet az innováció viszonylag újkeletű, de egyre fontosabbá váló területe: **a megújuló energiák fejlesztése, az energia- és erőforrás hatékonyság javítása, valamint az energia takarékoság fokozása** jelentik. Az e témakörben felvetett intézkedési elképzelések között – az említett fő területek mellett – a célkitűzések tartalmazzák a fenntartható innovatív gazdaságok és a vállalati környezetvédelem fejlesztésének kérdéseit.

Intézkedési csomag 4. – A vállalatokról való gondoskodás optimalizálása

A Jövőprogram egyik legjelentősebb csomagját a vállalatokról való gondoskodás érdekeit szolgáló tervezett intézkedések jelentik. A csomag egésze az célul tűzött intézkedések jellegétől és megvalósításuk céljainak függvényében több kisebb csomagra oszlik. Ezek tartamát tekintve a következők emelhetők ki:

- **A vállalatok tőkeellátásának biztosítása és javítása.**
- **A KKV-barát közigazgatás kialakítása**, különös tekintettel az **eljárési szabályok szolgáltatási irányelvek útján történő egyszerűsítésére**, a „**KKV orientált települési közigazgatás**” elismerés bevezetésére, a tartományi **szolgáltató szervezet internet portáljának kibővítésére**, a **közmegrendelések elektronikus közzétételének kiépítésére**.
Fontos szerepet szán a program a **KKV-k tanácsadói támogatása kiszélesítésének és újraszabályozásának**.
- A tartományi gazdaság egyik „hiátusának”, a vállalati utódlás feszültségeinek oldása érdekében hangsúlyos terület a csomagon belül **az egzisztencia-teremtés és a vállalkozások utódlásának támogatása**, az **alapítási és vállalatutódlási támogatás továbbfejlesztése**, valamint az „**Egzisztencia-teremtési és vállalatutódlási munkacsoport**” létrehozása útján. E témakörhöz sorolható továbbá a **KKV-szektorban illetve a szövetkezeti egzisztencia teremtésben célul tűzött szorosabb együttműködés kialakítására irányuló kezdeményezés**.
- A csomag része továbbá a **helyi ellátás biztosításában érdekelt KKV-k erősítése érdekében célul tűzött kezdeményezés** beindítása.

Intézkedési csomag 5. – A nemzetköziesedés intenzívebbé tétele

A csomag, tartalmát tekintve, Baden-Württemberg kiemelt célterülete, a **nemzetközi gazdasági kapcsolatok intenzifikálását** tűzi célul: egyrészt **a tartományban megtermelt, magas szintű technológiatartalmat hordozó gépipari, finommechanikai és elektronikai késztermékek, közlekedési eszközök és részegységek exportjának**, és **a tartomány tökekivitelének fejlesztését** szolgáló, másrészt **Baden-Württemberg, mint befektetési terület versenyképességét és vonzását erősítő kezdeményezés** révén.

Baden-Württemberg tartományi
„Kis- és középvállalkozói jövőprogram”

(Témajegyzék)

1. Intézkedési csomag 1. – A vállalászási keretfeltételek javítása

- 1.1. Adócsökkentés és az adózás egyszerűsítése
 - 1.1.1. Jövedelemadó reform
 - 1.1.2. Készletadózáás módosítása
 - 1.1.3. Az örökösödési adózás reformja
 - 1.1.4. A szolgáltatás-intenzív területek tehermentesítése a forgalmi adózás alól
- 1.2. Bér mellékköltségek csökkentése
- 1.3. A munkaerőpiac rugalmasságának növelése
- 1.4. Foglalkoztatás biztosítása
- 1.5. Bürokrácia leépítése
 - 1.5.1. Bürokráciacsökkentési ombudsman
 - 1.5.2. Mentésítés a bürokratikus terhek alól
 - 1.5.3. A GmbH-k (Kft-k) reformja
- 1.6. Az infrastruktúra fejlesztése
 - 1.6.1. Baden-Württemberg infrastruktúra programja, valamint a szövetségi kormány befektetési jövőprogramja
 - 1.6.2. PPP az infrastruktúra ellátás fejlesztésében
 - 1.6.3. A Vidéki Térségfejlesztési Program (Entwicklungsprogram Ländlicher Raum) folytatása
 - 1.6.4. A Vidéki Térség szélessávú ellátottságának fejlesztése
- 1.7. Közbeszerzések KKV-barát kiírása
- 1.8. Versenyképes energiaárak
- 1.9. Turizmus fejlesztése
 - 1.9.1. Baden-Württemberg turizmuskonceptiójának kidolgozása
 - 1.9.2. „Vidéki turizmus fejlesztése” tárcaközi munkacsoport létrehozása
- 1.10. Az EU Europa Small Business Act támogatása

2. Intézkedési csomag 2. – A szakmunkás- és vezető szakember igények biztosítása

- 2.1. Szakember ellátási kezdeményezés
- 2.2. Szakképzési offenzíva
- 2.3. A vállalatoktól független szakképzési képzési központok modernizálása és továbbfejlesztése

- 2.4. Az „Iskola és Vállalat Együttműködési Területéhez” tartozó iskolák erősítése és továbbfejlesztése
- 2.5. Felsőfokú képzések
 - 2.5.1. A „Főiskola 2012” program beindítása
 - 2.5.2. Azonnali program beindítása a MINT (Mathematik-, Ingeniure-, Natur-, Technikwissenschaften) szakokon végzettek számára foglalkoztatási lehetőségek teremtésére a tudomány területén
 - 2.5.3. A felsőfokú iskolai infrastruktúra kiépítése
 - 2.5.4. A szakképzés és felsőfokú képzés átbocsátóképességének javítása
- 2.6. A szakma és a család közötti egyetértés javítása
- 2.7. Innovatív intézkedések a nők érdekében a vidéki térségekben
- 2.8. Az önálló vállalkozási kultúra elterjesztése

3. Intézkedési csomag 3. – Innovációs képesség erősítése

- 3.1. Az együttműködés intenzitásának növelése a tartományi Innovációs Tanáccsal
- 3.2. Innovációs kuponok bevezetése a kisvállalkozások számára a technikai fejlesztéshez eszközök vásárlásának elősegítése érdekében
- 3.3. Az innovációs eredmények közvetítésének meggyorsítása
- 3.4. A klaszterek fejlesztése
 - 3.4.1. A klaszterkezdeményezések támogatása és megvalósításuk elősegítése
 - 3.4.2. A Baden-Württemberg-i erdő és fa klaszter létrehozásának és működésének elősegítése
- 3.5. Megújuló energiák, energia és- erőforrás hatékonyság valamint energiatakarékosság fejlesztése
 - 3.5.1. Megújuló energiák és energiahatékonyság növelése
 - 3.5.2. Erőforrás hatékonyság fokozása
 - 3.5.3. A fenntartható gazdaságok és a vállalati környezetvédelem támogatása

4. Intézkedési csomag 4. – A vállalatokról való gondoskodás optimalizálása

- 4.1. A vállalatok törkeellátásának biztosítása és javítása
- 4.2. KKV-barát közigazgatás kialakítása
 - 4.2.1. Eljárási egyszerűsítések szolgáltatási irányelvek útján
 - 4.2.2. „KKV-orientált települési közigazgatás” elismerés bevezetése
 - 4.2.3. A www.service-bw.de internetportál kibővítése
 - 4.2.4. A baden-württembergi közmegrendelések elektronikus közzétételének kiépítése
 - 4.2.5. Baden-Württemberg földadat infrastruktúrájának nagyobb fokú gazdasági hasznosítása
- 4.3. A KKV-k tanácsadási támogatásának kiszélesítése és újraszabályozása
- 4.4. Az egzisztenciateremtés és a vállalkozások utódlásának támogatása
 - 4.4.1. Az alapítási és vállalatutódlási támogatás továbbfejlesztése
 - 4.4.2. Egzisztenciateremtési és vállalatutódlási” tárcaközi munkacsoport létrehozása

- 4.5. Kezdeményezés beindítása a KKV-szektorban és szövetkezeti jellegű egzisztenciateremtésben kialakítandó szorosabb együttműködés érdekében
- 4.6. Kezdeményezés beindítása a helyi ellátás biztosításáért és a helyi ellátásban érdekelt KKV-k erősítéséért

5. Intézkedési csomag 5. – A nemzetköziesedés intenzívebbé tétele

- 5.1. Külgazdasági fejlesztési kezdeményezés beindítása
- 5.2. „Befektetési terület” (Standort) fejlesztési kezdeményezés beindítása